

Melanie Koning: De indruk die ik van de schilderijen kreeg, dat veelal lijnen met ingekleurde vlakken waren. Dus duidelijke vlakverdeling. Schilderij 11, Landschap bij Dampierre, sprak me het meeste aan, door die bomenlaan, duidelijke ruimte verdeling, en het oplichtende dak. Dat vind ik passen bij de principes, van Hein Otto. Wellicht dat ik het op een gegeven moment ook zo wil zien, en heel subjectief is.

Roel Hoogenboom:

De kwaliteit van de kunstverzameling van Hein Otto in relatie tot zijn ontwerpen

Om de vraag: 'Wat kunnen we leren van de schilderijen van Hein Otto over de beroepspraktijk van tuin- en landschapsarchitecten?' een beetje te kunnen beantwoorden, ga ik terug naar de tijd dat ik als landschapsarchitect begon bij NS en Hein Otto daar opvolgde (1979). Om de overgang wat meer geleidelijk te laten verlopen, heb ik toen met hem enkele 'dienstreizen' langs zijn werken gemaakt, waarbij ik hem een beetje heb leren kennen.

Hein Otto was een ontvankelijke persoonlijkheid, die mede door een soort eigengereidheid voor een avontuurlijke en soms wat kwajongensachtige sfeer kon zorgen. Samen met zijn voormalige medewerker Ben Aben bezochten we toen diverse gerealiseerde werken die over het land verspreid in de buurt van het spoor zijn gemaakt. De gesprekken onderweg gingen niet alleen over de ontwerpen zelf, maar waren ook algemener van aard en gingen vaak over de beeldende kwaliteit van het (stedelijk) landschap en de onderdelen daarin, over wat het precies was en wat het voor moest stellen en eventueel ook zou kunnen betekenen. Als referentie vertelde hij verhalen over gebeurtenissen die hij had meegemaakt. Als protagonist wist hij daarin vaak op subtiele wijze het onderspit te delven. Het waren afgeronde verhalen, die hij spannend opgebouwde en beëindigde met een fijnzinnige clou.

Ik zie een overeenkomst in de opbouw van zijn verhalen en de opbouw van zijn ontwerpen. Zijn verhalen hadden als aanleiding datgene wat het onderwerp van gesprek was en haakten daar logisch op aan. Vervolgens namen die een eigen loop en eindigden met een eigen logica in een pointe. Zijn verhalen zou je kunnen rekenen onder een vorm van vertelkunst, op een eigenzinnige, fijne manier. Je kan de structuur er van vergelijken met die van zijn ontwerpen, die ook hecht aansloten op de bestaande omgeving of op het thema dat er was. Vervolgens werd een eigen stevige structuur aangebracht, die werd bevestigd door subtiele variaties en lichte afwijkingen.

Een overeenkomst met zijn keuze voor de opbouw van zijn verzameling kunstwerken is aannemelijk. Zoals de tendens die je ziet in zijn keuze voor de opbouw van de verhalen en voor die in de ontwerpen zou je die ook kunnen verwachten in de keuze voor de opbouw van zijn kunstverzameling. Je verwacht dus een keuze voor aanhaken aan bestaande, dus visueel herkenbare situaties. Het kunstwerk zou dan volgens een geheel eigen wetmatigheid een robuuste beeldkracht moeten ontplooiën om vervolgens daarin subtiele variaties of afwijkingen te tonen, die het gestelde zowel kietelt als bevestigt.

Ikzelf vind dit inderdaad terug in een groot deel van de onlangs aan ons getoonde werken in het Museum Henriette Polak. Nu is het getoonde slechts een onderdeel van de totale verzameling en kan niet als maatgevend worden beschouwd, maar wel kan worden nagegaan of het hierboven gestelde voor afzonderlijke werken of voor de oeuvres geldt. Ik heb geen abstracte werken gezien, maar wel aan de realiteit ontleende onderwerpen, die op volstrekt eigen wijze het onderwerp sterk beeldend vertalen. Merendeels zijn het krachtige

tekeningen, etsen en schilderijen, die ieder uiteindelijk iets lichts behouden ondanks de zware tonen, die het werk kenmerken. Ik zie dus een overeenkomst in de keuze van Hein Otto voor de opbouw van zijn ontwerpen, voor zijn tot kunst verheven manier van verhalen vertellen en voor de getoonde kunstwerken uit zijn verzameling.

De vraag of en hoe Hein Otto zich heeft laten adviseren bij zijn keuzes en of dat invloed heeft gehad op de aard van zijn verzameling doet niet te zake. Hein had een groot gevoel voor kwaliteit in ontwerp in het algemeen en dat illustreerde zich ook in zijn verhalen en in zijn interesse voor uitingen van kunst. Men mag er van uitgaan dat hij uiteindelijk zelf oordeelde en besliste over de aankoop.

Of dit iets over de beroepspraktijk van tuin- en landschapsarchitecten in het algemeen zegt, is een vraag die mij een stap te ver gaat. In het geval van Hein Otto kun je hooguit beweren dat de kwaliteit van zijn kunstzinnig oordeel niet alleen in zijn ontwerpen is te onderkennen, maar zich uitstrekt over meerdere kunstzinnige gebieden.

Roel Hoogenboom, 20141001

-